

Adviesregister voor straatnamen - Adviescommissie voor straatnamen / Oktober 2021

Deel(gemeente)	Aangewezen locatie	Naam	Tweede lijn	Belang
Werchter		Abdij van Parkstraat		Werchter, moederkerk van Haacht en Wakkerzeel, werd in 1228 toegekend aan de abdij van Park. Haacht werd in 1231 een onafhankelijke parochie, Wakkerzeel in 1577, Tremelo in 1783. De norbertijnen van Park bedienden de parochie Werchter tot in 1820. Blijvend teken van hun aanwezigheid is de kerk met de imposante toren uit de 17de eeuw.
Rotselaar		Albert Feyaerts / Henri Leempoels	Marcel Verbinnen Verzetstrijders, gevangene 1940-1944	Het herdenken van oorlogsslachtoffers via het toekennen van hun naam als straatnaam. Tot op heden kende de gemeente Rotselaar nog geen enkele naam van een verzetsstrijder toe als straatnaam, terwijl dit in andere gemeenten wel gebeurde (bijvoorbeeld Leuven). Hun repatriëringdossiers zijn aanwezig in het gemeentearchief van Rotselaar.
Werchter		Alfons Buellens	Klokkengieter (Werchter 1840-Leuven 1924).	Europa's bekende klokkengieter, afkomstig uit een eenvoudig Werchters boerengezin. Zijn klokken zijn bekend onder de naam Tchorski klokken. Er bestaat over hem uitgebreide literatuur (vooral Frans).
Werchter		Aline Eraly	(1920-2012) Bekende karmeliëtes in Canada	Invloedrijke zuster karmelietes in Canada
Wezemaal		Anneke Döckx	Baby uit Zeeland die onverklaarbaar genas onderweg op bedevaart naar Sint Job te Wezemaal (1635)	Baby die op onverklaarbare manier genas nadat haar moeder met haar op bedevaart trok naar Wezemaal. De genezing was de aanleiding voor een nieuwe mirakelboekje over Sint-Job te Wezemaal (1635) waarmee pastoor Bergans Wezemaal weer op de kaart zette als belangrijk devotiecentrum.
Wezemaal		Antonius Leyssens	Pastoor van Wezemaal (1622-1631), bouwer van de nieuwe pastorie (1624)	Bouwer van de nieuwe pastorie, één van de vroegste en mooiste norbertijnerpastorieën van Vlaanderen.
Wezemaal	Centrum, kort bij de kerk en pastorie.	Begijnhof, Begijnen	ca. 1300	Zeldzaam voorbeeld van een begijnenconvent in een dorp.

Extra duiding

Indiener

Na de Tweede Wereldoorlog werden er drie lichamen gerepatrieerd naar de gemeente Rotselaar, deze van Henri Leempoels, Albert Feyaerts en Marcel Verbinnen. Hun drie namen zijn opgenomen in het 'Martyrologium van de Weerstand', een lijst die na de oorlog in samenwerking met de gemeenten werd opgemaakt, en beschouwd wordt als de officiële lijst met de namen van de erkende weerstanders.

Henri Leempoels werd op 15 mei 1919 in Rotselaar geboren als zoon van Joseph Leempoels en Maria Elsen. Leempoels werd op de markt in Sint-Truiden, wellicht na verklinking van de Rotselaarse oorlogsburgemeester, op 16 augustus 1943 opgepakt en overgebracht naar het concentratiekamp van Breendonk. Daarna verhuisde hij naar het concentratiekamp Buchenwald waar hij op 19 maart 1945 overleed. Hij werd op 29 september 1949 erkend als politiek gevangene.

Albert Feyaerts, geboren op 3 mei 1918 in Rotselaar, overleed op 20 april 1945 in een kamp te Hummelshain in de Duitse deelstaat Thüringen. Feyaerts werkte in de Kempense steenkoolmijnen. Hij zocht echter werk dichterbij huis en in mei 1944 hielp hij bij opruimingswerken na een bombardement van het station van Leuven. Om een onbekende reden (wellicht vermoeden van hulp bij sabotagedoor het verzet) werd hij door de Duitse politiediensten opgepakt en weggevoerd naar Duitsland vanwaar hij nooit terugkeerde.

Marcel Verbinnen werd geboren op 18 maart 1903 in Houwaart en woonde aan de Aarschotsesteenweg 141 in Rotselaar. Wegens zijn 'vaderlandslievende daden' werd hij naar Apollensdorf (Duitse deelstaat Saksen-Anhalt) gedeporteerd. Verbinnen was lid van de verzetsgroep Belgisch leger der Partizanen en werd aangehouden op 26 augustus 1943. Zijn begrafenis vond plaats in Rotselaar op 18 april 1949.

Bert Cornelis

André Van Rompuy

In 1951 vertrekt Aline naar Canada waar ze aan de universiteit van Montréal afstudeert als pedagoge. Op vraag van kardinaal P.-E. Léger gaat ze het vormingshuis AFI (Auxiliaires Féminines Internationales) leiden. Op 15 oktober 1959 besluit ze binnen te treden in de Karmel van Montréal. In de Karmel ontvangt zuster Aline Eraly regelmatig kerkleiders zowel als gewone gelovigen die haar om raad en bemoediging vragen, daaronder ook nog al wat Vlamingen die naar Canada immigreerden. Aline Eraly maakt grootse indruk in een programma van de Franstalige TV in Canada, stierf op 19 september 2012 in Montreal Canada.

Jacky Cools

Kort na Pasen (29 maart) 1635 deed zich een onverklaarbare genezing voor, die al gauw aan Sint Job werd toegeschreven. In het verre Zeeland was Catharina Blanckaerts enkele maanden voordien bevallen van een dochttertje, Anneke. Catharina woonde op het toenmalige eiland Tholen, ten noordwesten van Bergen-op-Zoom, in volle protestants gebied: in Tholen woonden rond die tijd nauwelijks nog katholieken. Toch was er een link tussen het Tholen en het honderd kilometer verdere Wezemaal: Catharina's echtgenoot, Antoon Dockx, was afkomstig uit Wakkerzeel.

Kort na haar geboorte kreeg de baby schurft op het hoofd en de oogschelpen, waardoor haar uiterlijk misvormde en ze blind werd. Alle natuurlijke geneesmiddelen faalden. Ten einde raad beloofde de moeder met het kind, amper vier maand oud, op bedevaart te gaan naar Sint Job te Wezemaal. Naar aloude gewoonte nam zij een wassen figuur en een offergave mee.

Kort na Pasen trok zij op weg. Halverwege Bergen-op-Zoom en Antwerpen, in Putte, trad plots het genezingsproces in en kon het kindje de ogen weer openen. In Wezemaal aangekomen, werd publiek in de kerk voor het miraculeus Sint-Jobsbeeld vastgesteld dat het kind weer kon zien. Pastoor Bergans, de krachtigste pastoor van Wezemaal uit de 17de eeuw, greep het onverklaarbare voorval aan voor een nieuwe, uitgebreide editie van een mirakelboekje, waarvan hij in 1633 een eerste versie had laten drukken. Via deze mirakelboekjes zette hij Wezemaal opnieuw op de kaart als belangrijk devotiecentrum.

Bart Minnen

In 1621, tijdens het beleg door de Spanjaarden van 's-Hertogenbosch, staken Kroatische ruiters in Spaanse dienst, tijdens één van hun plundertochten diep in Brabant, enkele huizen en de pastorie van Wezemaal in brand. De nieuwe pastoor, Antonius Leyssens, zoals zijn voorgangers een norbertijn uit Averbode, zette alles in het werk om een nieuwe pastorie te laten verrijzen. Dank zij zijn zware persoonlijke arbeid, financiële steun van zijn ouders en confraters, en materiële inbreng van de abt van Averbode, die voorzag in hout, timmerlui en metsers, verrees in één jaar tijd - 1624 - de nieuwe pastorie, die volledig werd omgracht. Leyssens kon zich nu volop concentreren op zijn hoofdopdracht, het herstel en de versteviging van het katholieke geloof na de lange jaren van oorlog en onrust. Zijn opvolger, pastoor Herman Bergans, voegde in 1635 nog een poortgebouw met ophaalbrug aan toe.

Bart Minnen

Er bestond met zekerheid een 'begijnhof' ('curtis beghinarum') te Wezemaal in 1303, mogelijk gesticht door een heer van Wezemaal. Wellicht ging het om een klein convent, één of enkele huizen die door enkele begijnen werden bewoond. Het verdween in de loop van de 14de eeuw. Bevond zich waarschijnlijk op het terrein van de kerkfabriek van Wezemaal langs de huidige Holsbeeksebaan, tussen de voormalige bakkerij en de muur van de pastorie.

Bart Minnen

Rotselaar		Bertha van Duivenvoorde, Duivenvoorde	Echtgenote van Gerard vander Heyden (voor 1338 - +na 1380), bouwheer van de donjon Ter Heiden.	Natuurlijke dochter van een voornaam Hollands edelman, vrouwe van Boutersem, echtgenote van Gerard vander Heyden, eigenaar van het Hof Ter Heiden, die hoge functies bekleedde in het hertogdom Brabant. Mede dank zij de door haar ingebrachte eigendommen en kapitaal kon het echtpaar de trotse donjon Ter Heiden bouwen (ca. 1305-1363), een bakstenen woontoren met een in België unieke, complexe architectuur, en icoon van de gemeente Rotselaar.
Rotselaar	Heikantberg	Brusselaars		De Heikantberg was voor een aantal Brusselaars een gezellige uitvalbasis om in het weekend aan de hoofdstad te ontsnappen. De meeste woningen waren hun tweede verblijf. Toen werden de huizen op grote percelen gebouwd die nog dicht bebost bleven. Toch werd dit de eerste aanslag op dit eertijds unieke natuurgebied in de gemeente. Vandaag zijn die Brusselaars bijna allemaal overleden en vele percelen werden verkocht, en spijtig genoeg werden vele ervan de laatste jaren verkaveld en volgebouwd. >> MOETEN WE DIE DAN WEL 'EREN' ?
Rotselaar	Omgeving van kruispunt Kapelstraat – Provinciebaan (oorspronkelijke locatie: terrein voormalige boomkwekerij Dioos)	Burcht	Verdwenen burcht van de heren van Rotselaar (12de-15de eeuw)	Burcht van de heren van Rotselaar, één van de belangrijkste adellijke geslachten in het hertogdom Brabant. Van hieruit bestuurden zij het Land van Rotselaar: Rotselaar, delen van Wezemaal, Werchter met Wakkerzeel en Tremelo, en Haacht
Rotselaar		Cyriel Persoons	Oprichter van de zuivelfabriek Lacsoons (1865-1951)	In 1916 bracht Cyriel Persoons de stoommelkerij die hij in 1902 te Wijgmaal opgestart had, over naar de provinciebaan te Rotselaar. De melkerij werd in 1930 omgevormd tot de N.V. Lacsoons (van: Latijn <i>lac</i> = melk + Persoons), en zou één der grootste zuivelfabrieken van het land worden.
Werchter		De Bannelingen	Weerbarstige muzikanten uit Werchter (1896)	Benadrukken van het belangrijke verenigingsleven, en hier in het bijzonder de rijke geschiedenis van harmoniën en fanfares, verbonden met de brouwerijen
Heikant		de Wouters d'Oplinter	Adellijke familie, weldoeners van de Heikant (1838-1952)	Het is deze familie die het kasteel Rega's Hof met park zijn huidige gestalte gaf. Gaëtan de Wouters d'Oplinter was burgemeester van Rotselaar (1913-1921) en maakte in die hoedanigheid in 1914 de inval van de Duitsers in zijn gemeente mee. Als vurig ijveraar voor de ontwikkeling van het onderwijs liet hij de school in de Heikant bouwen (1914-1916).
Rotselaar		Edward Meynckens	Oprichter van de brouwerij Mena (1847-1916)	Oprichter van de brouwerij Mena, die uitgroeide tot één van de grote brouwerijen in Brabant.

Bertha van Duivenvoorde (Duvenvoorde), natuurlijke dochter van Willem van Duivenvoorde (c. 1290 - +Boutersem, 1353), een belangrijk en vermogend Hollands edelman, en tevens leenman van de hertog van Brabant voor het Land van Breda en (sinds 1340) Boutersem. Kort voor 1350 huwde zij Gerard II vander Heyden (= van Ter Heyden), ridder, hereboer van het Hof Ter Heiden, dat als bestond in de 13de eeuw. Hij was een verwant van Jan II, heer van Rotselaar, en behoorde tot de naaste vertrouwelingen van de hertogen van Brabant: hij bekleedde eerst de belangrijke functie van drossaard van Brabant (1342-1350), de hoogste gerechts- en politieofficier van het hertogdom, en was vervolgens lid van de hertogelijke raad en vertrouweling van het hertogelijke paar Wenceslas en Johanna van Brabant. Meermaals werd hij door de hertog en hertogin met diplomatieke missies belast, onder meer naar Engeland. Willem van Duivenvoorde, die geen wettige erfgenamen had, maar wel veel bastaardkinderen, liet reeds kort voor april-mei 1350 onder andere de heerlijkheid Boutersem over aan Bertha en haar man Gerard. Gerard vander Heyden werd op die manier heer van Boutersem en trad zo tevens in één klap toe tot de hoge Brabantse adel. In die hoedanigheid voerde hij als kapitein een Brabantse eenheid aan in de Slag bij Baesweiler (1371). Gerards hoge sociale en politieke status en de door Bertha ingebrachte eigendommen en kapitaal stelden het echtpaar in staat om naast de hofstede Ter Heiden een donjon te bouwen, op amper twee kilometer van de burcht van de heer van Rotselaar. De donjon werd gebouwd tussen ca. 1350 en 1363. De complexe architectuur van deze bakstenen donjon verraadt een ingenieus architect. Gerard en Bertha woonden effectief op Ter Heiden in 1363 en hadden er een hofkapel.

Catherine Ackermans

Tweedelige, omgrachte motteburcht bij de Dijle, gebouwd op het einde van de 12de eeuw. Opperhof met hoge motte waarop een stenen donjon; neerhof met nutsgebouwen, waarop later (15de eeuw) een sierlijke residentie werd gebouwd. In de donjon bevond zich de kerker.

Aan de oever van de Dijle bevond zich een ‘amer’ op laad- en losplaats voor goederen uit de heerlijk domein, vooral hout afkomstig uit de bossen van de heer op Rodeberg (nu: Heikantberg) en Middelberg.

In 1488 werd de burcht tijdens de opstand tegen Maximiliaan van Oostenrijk verwoest door de stadsmilitie van Mechelen, dat het kamp van Maximiliaan had gekozen. De ruïne van dit ‘Verbrand Hof’ werd nooit heropgebouwd. De hertogen van Aarschot uit de geslachten van Croÿ en Arenberg, opvolgers van de heren van Rotselaar, gebruikten de stenen voor herstellingswerken aan andere gebouwen, zoals aan de watermolen van Rotselaar. In de achttiende eeuw was alleen nog de motte zichtbaar; die verdween ten slotte in de 19de eeuw.

Bart Minnen

Rotselaar, Werchter en Wezemaal hebben zeker het volgende gemeen: een rijke geschiedenis aan fanfares en harmonieën. Hun geschiedenis hangt dan ook nog eens samen met de vele brouwerijen in die gemeenten want de muzikanten moesten geregeld tijdens het spelen ‘gelaafd’ worden (van het spelen krijg je dorst). Zo ook in Werchter waar in 1880 de fanfare De Vlaamse Leeuw werd opgericht en de Jack-Op van brouwerij Van Roost rijkelijk vloeiende. Maar bij al dat drinken onstonden er, vooral op kermisdagen, al wel eens conflicten. Brouwer Van Roost organiseerde omstreeks 1896 een nieuwe kermis in Werchter, maar dat was niet naar de zin van de pastoor, die met al dat drinken niet om kon. Gevolg hij verbood de muzikanten van de katholieke fanfare De Vlaamse Leeuw op de kermis van Van Roost te spelen. Belangrijk detail: veel van die muzikanten werkten in de brouwerij van Van Roost. Die muzikanten laptten het verbod van de pastoor aan hun laars en ze speelden toch op de kermis van hun werkgever: gevolg de ‘rebellens’ kregen de dag nadien een brief in de bus dat ze uit de fanfare De Vlaamse Leeuw werden gesloten. De rijke brouwer liet dat niet zo en begon een nieuwe fanfare: de Vlaamse Leeuw ‘Bannelingen’, door de tegenstanders ook wel de ‘Varkens’ genoemd. Later speelde een bekend sportman uit Werchter nog bugel bij de Bannelingen: Poeske Scherens, de wielerlegende.

Bert Cornelis

Het Rega’s Hof ontleent zijn naam aan Henricus Josephus Rega (1690-1754), professor geneeskunde en rector van de universiteit te Leuven, die in 1726 het landgoed kocht. Na de dood van Antoinette Rega (1838), de laatste telg van de familie Rega in Rotselaar-Heikant, kwam het goed via haar zus in bezit van de familie de Wouters d’Oplinter. Lambert de Wouters d’Oplinter verbouwde tussen 1882 en 1884 het landhuis tot het huidige kasteel en liet het park heraanleggen. Zijn zoon Gaëtan (1878-1944) is vooral van belang als ‘oorlogsburgemeester’ (1913-1921): in 1914 maakte hij als burgemeester de inval van de Duitsers mee. Zo werd hij na de Slag aan de Molen door de Duitse bezetter verplicht met de hulp van enkele burgers de doden ter plaatse te begraven, en maakte hij van nabij de terreur in het dorp mee. Door de oorlog moesten de werken voor de bouw van de school in de Heikant worden gestaakt, maar in 1916 kon de bouw worden voltooid.

Bart Minnen

Edward Meynckens, liberaal, begon in 1898 met een eigen brouwerij, als reactie op de brouwerij ‘De Toren’ (Hof Ter Heiden), die in 1870 was gestart door de katholieke familie Smedts. Na zijn dood in 1916 riep zijn zoon Valère de hulp in van Henri Nackaerts, die als brouwersgast in de brouwerij van Werchter had gewerkt, en samen zetten zij de brouwactiviteiten verder. De brouwerij werd fors vergroot en kreeg in 1934 onder de naam Mena (Meynckens-Nackaerts) een voor die tijd zeer moderne nieuwbouw in Art-Decostijl. Dat imposant gebouw domineert tot vandaag de dorpskom.

Bart Minnen

Rotselaar	Geen	Elisabeth, Elisabeth van Rotselaar	Laatste vrouwe van het Land van Rotselaar uit het adellijke geslacht van Rotselaar (1515-1516)	Sterke, wilskrachtige vrouw. Laatste afstammeling van het huis van Rotselaar. Speelde een cruciale rol in de overgang van het Land van Rotselaar naar de hertogen van Aarschot, eerst uit het geslacht van Croÿ en later uit het geslacht van Arenberg.
Wezemaal		Eustaas van Brimeu, Brimeu	Baron van Wezemaal (1496-1547/48), promotor van Wezemaal als Europees bedevaartcentrum van Sint-Job	Zette Wezemaal op de kaart als belangrijk bedevaartcentrum tijdens de syfilis-pandemie die zich vanaf 1496 over heel Europa verspreidde.
Rotselaar		Eynatten		Eigenaars van het Hof Ter Heiden sinds 1619. De Leuvense patriciër Arnold van Eynatten (1580-1665) bekroonde de donjon met een dak met peerspits, en liet op het neerhof het fraaie 17de-eeuwse woonhuis bouwen.
Werchter	centrum	Felix Van Roost	Brouwer, oprichter van de brouwerij van Werchter (1842-1916)	Oprichter van de industriële brouwerij De Palmboom te Werchter (1869), die gedurende decennia voor welvaart zorgde in Werchter. De Palmboom werd één van de belangrijkste brouwerijen in Brabant, en produceerde o.m. de bekende Jack-Op. De brouwersfamilie Van Roost heeft door de bedrijfsgebouwen en burgerwoningen een blijvende stempel gedrukt op het uitzicht van het dorp.
Heikant		Frans Franckx, Pastoor Franckx	Kapelaan (1933) en eerste pastoor (1956-1960) van de parochie Heikant	Eerste kapelaan en pastoor van de Heikant, bouwer van de eerste kerk, oprichter van de scouts in Rotselaar en de Heikant.
Rotselaar Rotselaar, Wezemaal	Omgeving Beversluis	Frederik Vanden Panhuysen Frans Smedts	Verzetsstrijder (1769-1820), aanvoerder tijdens de Boerenkrijg (1789)	Verzetsstrijder tijdens de Boerenkrijg, de grote opstand tegen de Franse overheersing (1798); aanvoerder van het vrijwilligerskorps uit Rotselaar en omgeving. Frans Smedts hielp met zijn korps Diest bezetten van 12 tot 14 november, en maakte de bloedige eindnederlaag mee te Hasselt op 5 december.
Rotselaar		Gerard vander Heyden	bouwheer van de donjon Ter Heiden (voor 1338 - + na 1380)	Gerard II Vander Heyden (= van Ter Heyden), eigenaar van het Hof Ter Heiden, drossaard van Brabant en vertrouweling aan het hertogelijk hof, en via huwelijk heer van Boutersem. Om zijn hoge status te onderstrepen bouwde hij (tussen ca. 1350 en 1363) een donjon, een bakstenen woontoren met een complexe, unieke architectuur in België, en icoon van de gemeente Rotselaar.
Heikant		Gusta Vermaelen	Onderwijzeres in Rotselaar, oprichtster van de chiro in de Heikant	Onderwijzeres, oprichtster van de chiro in de Heikant, griot hart.

<p>Erfdochter van Jan V van Rotselaar, uit een zijtak van het huis van Rotselaar, heer van Vorselaar en Retie (+ 1495). In 1500 erfde Elisabeth deze heerlijkheden.</p> <p>Als laatste afstammeling van het huis van Rotselaar probeerde Elisabeth weer in het bezit te komen van het Land van Rotselaar, de zetel van haar geslacht. Dat was toen in handen van de graven van Salm uit het geslacht van de Duitse Wild- en Rijngraven. Elisabeth mikte hoog en huwde met de invloedrijke Michiel van Croÿ, Gulden Vliesridder en kamerheer van aartshertog Karel van Oostenrijk, de latere keizer Karel V. Toen de Wild- en Rijngraven het Land van Rotselaar in 1514 verkochten, spanden Elisabeth en Michiel als verwanten van het huis van Rotselaar een proces in voor het Leenhof van Brabant. Op 1 september 1515 wees het Leenhof het Land van Rotselaar toe aan Michiel van Croÿ in naam van zijn vrouw. Jammer genoeg voor Elisabeth overleed Michiel zonder nakomelingen in 1516. Nu deze invloedrijke steun wegviel, verkocht Elisabeth het Land van Rotselaar op 5 september 1516 aan haar schoonbroer, de machtige Willem van Croÿ, gunsteling van Karel V, en toen reeds heer van Aarschot, Bierbeek en Heverlee. Zo eindigde in 1516 de meer dan drie eeuwen oude band tussen het Land van Rotselaar en de adellijke familie van Rotselaar. In 1518 verenigde Karel V de Landen van Aarschot, Bierbeek, Heverlee en Rotselaar tot het markgraafschap Aarschot, dat hij in 1534 tot hertogdom verhef. Vanaf dan maakte het Land of de baronie van Rotselaar deel uit van het hertogdom Aarschot, eerst onder de familie van Croÿ, later de hertogen van Arenberg.</p>	Bart Minnen
<p>Eustaas van Brimeu, telg uit een belangrijk adellijk geslacht onder de hertogen van Bourgondië. Hij werd heer of baron van Wezemaal in 1496. Net in dat jaar verspreidde een onbekende, verschrikkelijke ziekte (syfilis) zich vanuit Italië over heel Europa: de 'ziekte van Sint-Job', zo dacht men. Talrijke pelgrims uit heel de Nederlanden en zelfs daarbuiten trokken naar Wezemaal. Eustaas greep de pandemie aan om 'zijn' kerk nog meer uitstraling te verlenen: dat was nodig, want de kerk was nog in volle restauratie nadat ze door troepen van Maximimilaan van Oostenrijk in 1489 in brand was gestoken. In 1501 stuurde Eustaas een delegatie naar Rome met een verzoekschrift voor de paus om aan de kerk extra gunsten toe te staan. De paus ging daarop in. In de kerk werd een professioneel zangkoor ingesteld van negen priesters, aangevuld met zes koorknepen die in Wezemaal werden opgeleid. En vooral, de paus verleende aan elke pelgrim die 24 uur lang in de kerk doorbracht en de kerk een gift gaf, een volle aflaat: de volledige kwijtschelding van de straf in het vagevuur.</p> <p>Door de combinatie van pandemie en pauselijke privileges bereikte de bedevaart naar Sint-Job in de jaren 1501-1520 een absoluut hoogtepunt, met meer dan 23.000 pelgrims per jaar, vooral rond 10 mei, de feestdag van Sint-Job. Dank zij de inkomsten uit de bedevaart werd de kerk van Wezemaal één van de rijkste landelijke kerken in het hertogdom Brabant. Tot op de dag van vandaag vindt Wezemaal kermis plaats in het weekend na 10 mei</p>	Bart Minnen
<p>In 1619 verkochten de toenmalige eigenaars van Ter Heiden, Joachim van Dendermonde en zijn zoon Hendrik, het domein aan de Leuvense patriciër Arnold van Eynatten (1580-1665). Zijn opvolgers waren burgemeester van Leuven en legerkapitein. Met dit buitengoed en de donjon kon Arnold op een bijzondere manier zijn ridderlijke, nieuw-adellijke status benadrukken. Om die reden voegde hij aan de toren een dakverdieping met peerspits toe. De toren fungeerde als statussymbool, want in 1631 liet hij tegenover de donjon een fraaie woning bouwen in Brabantse bak- en zandsteenstijl. Hun wapenschild pronkt nog boven de ingang. De ridderlijke status van het Hof Ter Heiden blijkt ook uit de grafsteen van Nicolaas van Eynatten (+ 1720) in de parochiekerk van Rotselaar, waarop hij als ‘seigneur de Terheyden’ staat betiteld.</p>	Catherine Ackermans
<p>Oprichter van de brouwerij te Werchter: hij bouwde in 1869 met hulp van pastoor Van Overstraeten de bestaande familie boerderij met brouwerij om tot een industriële stoombrouwerij, De Palmboom. De Palmboom werd één van de belangrijkste brouwerijen in Brabant. De brouwerij verschaftte werkgelegenheid aan onder meer scheeptrekkers die door de tanende scheepvaart op Demer en Dijle andere werkgelegenheid zochten. In 1897 behaalde het Werchterse bier een gouden medaille op de Internationale Tentoonstelling te Brussel. Drie jaar later kreeg het de zelf de onderscheiding op de Internationale Tentoonstelling te Parijs. Felix Van Roost werd door de koning verheven tot Ridder in de Kroonorde. De bekende Jack-Op werd door Ernest Claes lyrisch bezongen in zijn romans over zijn studententijd te Leuven. Felix' zoon en opvolger Karel werd in 1908 burgemeester van Werchter. De brouwersfamilie Van Roost heeft door de bedrijfsgebouwen en verscheidenen grote burgerhuizen een blijvende stempel gedrukt op het uitzicht van het dorp.</p>	Bart Minnen
<p>Was eerst onderpastoor in Rotselaar, waar hij zorgde voor de bouw van de scoutslokalen in de Groenstraat. Hij werd in 1933 benoemd tot kapelaan in de Heikant. In 1934 startte hij daar met de bouw van de eerste kerk. Iedereen van de bevolking hielp mee. In 1956 werd de parochie van de Heikant opgericht en werd hij de eerste pastoor. Ook in de Heikant richtte hij de scouts op. Na de oprichting van de parochie startte hij met de plannen om een nieuwe kerk te bouwen. Hij werd zlek en overleed op 1 januari 1960. De nieuwe kerk werd gebouwd onder zijn opvolger René Van Den Broeck.</p>	Herman Voets
<p>Was de aanvoerder van het vrijwilligerskorps uit Rotselaar en omgeving tijdens de Boerenkrijg (12 oktober - 5 december 1798). Gezocht wegens illegale praktijken, werd hij op 12 oktober 1798, de dag dat de boerenopstand in Overmere uitbrak, door de Fransgezinde rechtbank van Leuven veroordeeld tot een fikse geldboete voor een verkeersovertreding, waardoor hij met nog meer verbeterheid de leiding over de Rotselaarse 'brigands' in handen nam. Frans Smedts hielp Diest bezetten van 12 tot 14 november, zetelde in een krijgsraad te Alken op 1 december en maakte de bloedige eindnederlaag mee te Hasselt op 5 december.</p> <p>Na de nederlaag dook hij onder. Toen het tij geluwd was keerde hij terug naar zijn verloofde Barbara Coremans, met wie hij op 26 juni 1799 te Wezemaal huwde. Het gezin vestigde zich te Beversluis, waar Frans Smedts in 1820 overleed.</p>	Cultuurraad Bart Minnen
<p>Gerard II vander Heyden (= van Ter Heyden), ridder, hereboer van het Hof Ter Heiden, dat als bestond in de 13de eeuw. Hij was een verwant van Jan II, heer van Rotselaar, en behoorde tot de naaste vertrouwelingen van de hertogen van Brabant: hij bekleedde eerst de belangrijke functie van drossaard van Brabant (1342-1350), de hoogste gerechts- en politieofficier van het hertogdom, en was vervolgens lid van de hertogelijke raad en vertrouweling van het herfogelijke paar Wenceslas en Johanna van Brabant. Meermaals werd hij door de hertog en hertogin met diplomatieke missies belast, onder meer naar Engeland.</p> <p>Kort voor 1350 hertrouwde hij met Bertha van Duivenvoorde (Duvenvoorde), natuurlijke dochter van Willem van Duivenvoorde (c. 1290 - +Boutersem, 1353), een belangrijk en vermogend Hollands edelman, en tevens leenman van de hertog van Brabant voor het Land van Breda en (sinds 1340) Boutersem. Willem, die geen wettige erfgenamen had, maar wel veel bastaardkinderen, liet reeds kort voor april-mei 1350 onder andere de heerlijkheid Boutersem over aan Bertha en haar man Gerard. Gerard vander Heyden werd op die manier heer van Boutersem en trad zo tevens in één klap toe tot de hoge Brabantse adel. In die hoedanigheid voerde hij als kapitein een Brabantse eenheid aan in de Slag bij Baesweiler (1371).</p> <p>Gerards hoge sociale en politieke status en de ongetwijfeld rijke bruidsschat van Bertha van Duivenvoorde stelden hem in staat om naast de voorvaderlijke hofstede een donjon te bouwen, op amper twee kilometer van de burcht van de heer van Rotselaar, zijn leenheer, ook al had hij zelf in Boutersem een burcht met donjon geërfd. De donjon werd gebouwd tussen ca. 1350 en 1363. De complexe architectuur van deze bakstenen donjon verraadt een ingenieus architect. Gerard en Bertha woonden effectief op Ter Heiden in 1363 en hadden er een hofkapel.</p>	Bart Minnen
<p>In 1948 richtte ze als pas afgestudeerde onderwijzeres op vraag van pastoor Frans Franckx een afdeling van de chiro op voor de meisjes in de Heikant. Ze heeft haar ganse leven les gegeven in Rotselaar, heeft zich haar ganse leven ingezet voor het welzijn van iedereen, vooral in de Heikant, maar ook in de omliggende parochies kon men op haar hulp rekenen.</p>	Herman Voets

Rotselaar	omgeving Mena	Henri Nackaerts	Burgemeester van Rotselaar (1921-1933), mede-oprichter van brouwerij MeNa	Henri Nackaerts speelde een belangrijke rol in het politieke en verenigingsleven in de jaren twintig en dertig. In de eerste plaats was hij burgemeester. Vervolgens was hij de zakenpartner van Valère Meynckens, de zoon van de inmiddels overleden Edouard die de brouwerij was gestart. De beginletters van hun namen vormen de naam van hun brouwerij 'Me-Na', vandaag het vrijetijdscentrum van Rotselaar, gehuisvest in het iconisch art decogebouw in het centrum. De brouwerij was een belangrijke werkgever in de streek. Nackaerts was als voorzitter ook de drijvende kracht achter de Harmonie Sint-Cecilia.
Wezemaal		Herman Bergans	Pastoor van Wezemaal (1631-1660), promotor van de bedevaart naar Sint Job	Belangrijkste norbertijner pastoor van Wezemaal uit de 17de eeuw. Zet Wezemaal na een langdurige oorlogsperiode (1578-1621) opnieuw op de kaart als centrum van devotie tot Sint-Job.
Rotselaar, Wezemaal	één van de 'bergen'	Ijzerzandsteen (zie ook: Steengroeve, Groeve)		Deze roestbruine steen werd op ontgonnen op de Middelberg en de Wijngaardberg en diende als steen voor de bouw van monumenten en ook wel een aantal dorpswoningen. In 2020 werden een fietsroute en een wandeltocht rond deze steen ontwikkeld die door de drie deelgemeenten van Groot-Rotselaar Loopt.
Wezemaal	omgeving Wijngaardberg	Jan Ferdinand Audoor, Audoor	Oprichter van de wijngaard (1814-ca. 1850) en de wijnmuur te Wezemaal	De wijngaard van Wezemaal (1814-ca. 1850) was een uniek wijnbouwexperiment in ons land in de vroege 19de eeuw, en was toen de grootste wijngaard in Vlaanderen. De anderhalve kilometer lange wijnmuur is uniek in Vlaanderen. De naam Wijngaardberg dateert uit deze periode.
Overal	Geen	Jan IV, Jan van Rotselaar	Laatste heer van Rotselaar uit het geslacht van Rotselaar (+ 1451)	Vader van de 'privileges' of oudste dorpswetten én van de schuttersreglementen voor de dorpen Rotselaar, Werchter en Haacht: die behoren tot de oudste dorpswetten en schuttersreglementen in het hertogdom Brabant (= huidige provincies Waals-Brabant, Vlaams-Brabant, Antwerpen en (NL) Noord-Brabant).
Rotselaar		Jan Van Kelst; Kelstone	Muzikant, uitvinder van de Kelstone (1963-2019)	Muzikant, uitvinder van de Kelstone, one-hitwonder. Woonde tot aan zijn dood in de hoeve van Ter Heiden.
Wezemaal		Java	Koffiebranderij geopend in 1935 in Wezemaal	In 1935 opende Eduard Wuyts de eerste koffiebranderij in hartje Wezemaal, vernoemd naar de betere koffie die toen van het Indonesische eiland Java kwam. 77 jaar later werd besloten om de branderij aan de Aarschotsesteenweg te verhuizen naar het industrieterrein het Wingepark in Rotselaar en de oude gebouwen een nieuwe functie te geven.
Wezemaal		Jean Joseph Delhayé	Orgelbouwer (18xx-18xx)	Vervangt in 1840 het oude orgel van de Sint-Martinuskerk door een nieuw

Nackaerts stamt uit een politiek woelige periode in Rotselaar toen de gemeente haast verdeeld was tussen de Geuzen (de liberalen) en de Sussen (de katholieken). Afwisselend bestuurden zij de gemeente. Heel het gemeenschapsleven (van het bier, over de fanfares, naar de cafés en middenstanders) werd door deze tweespalt die zijn oorsprong vond in de Schoolstrijd van 1879, bepaald. Na Henri's dood werd hij opgevolgd door zijn jongste zoon Guillaume, die voor brouwer had gestudeerd. Guillaume Nackaerts (1910-1987) was burgemeester van Rotselaar tussen 1958 en 1976.

Bert Cornelis

Pastoor Bergans was de krachtigste pastoor van Wezemaal uit de 17de eeuw. Hij zette het werk van zijn voorganger Antonius Leyssens verder, en zorgde voor de versteviging en verankering van het katholieke geloof in zijn parochie, via onderwijs, prediking en catechese. Tevens voerde hij actieve propaganda voor de Sint-Jobsdevotie. Hij liet in 1633 een mirakelboekje drukken, in het Nederlands en het Frans. Daarin beschreef hij een aantal miraculeuze genezingen (1508-1518 en 1633) die toegeschreven werden aan Sint-Job. In 1635 schreef hij een nieuwe, uitgebreide versie, na de onverklaarbare genezing van een baby uit Zeeland waarmee de moeder ten einde raad op bedevaart was getrokken naar Sint Job te Wezemaal.

Bart Minnen

Catherine Ackermans

Jan Ferdinand Audoor, afkomstig uit Oudenaarde, werkte als hoofdgriffier in Brussel, maar was een ondernemend man op vele vlakken. Niet alleen ijverde hij voor de Nederlandse taal, ook zag hij in de lange, naar het zuiden gerichte flank van de Wezemaalse heuvelrug potentieel om de vroegere Hagelandse wijnbouw weer leven in te blazen.

Bart Minnen

Kort voor 1814 kwam hij van de toenmalige bezitter van de berg, de hertog van Ursel, de toelating om hier een grootscheeps wijnbouwexperiment te starten. Tussen 1814 en ongeveer 1845 liet Audoor in de zuidhelling over een lengte van anderhalve kilometer tien terrassen uithakken, een titanenwerk. Met de vrijgekomen ijzerzandsteenschollen werd op de rand van het plateau de fameuze 'stenen muur' aangelegd, die toen veel hoger was dan vandaag en wellicht grote dieren uit het bos op het plateau moest beletten in de wijngaard schade aan te richten. Honderden mensen uit Wezemaal en omliggende dorpen werden ingeschakeld voor de aanleg en het onderhoud van de wijngaard. De wijnbouw werd toevertrouwd aan het wijngaardeniersgezin Wéry uit Hoei dat Audoor naar Wezemaal liet overkomen. In 1829 bracht koning Willem I, koning van de Verenigde Nederlanden, persoonlijk een bezoek aan de Wezemaalse wijngaard, een unicum in zijn koninkrijk. Op zijn toppunt bereikte de wijngaard een oppervlakte van 32 hectare. In 1828 bedroeg de oogst 325 hectoliter, omgerekend 43.325 hedendaagse flessen van 0,75 liter. Pas nu kreeg de 'berg' zijn huidige naam: Wijngaardberg. Kort voor 1850 kwam er met de dood van Audoor een abrupt einde aan deze grote Wezemaalse wijngaard.

Een onvermoed kunsthistorisch relict van de Wezemaalse wijnbouw is de triptiek 'De aanbidding der Wijzen' (ca. 1572/74) van Frans Pourbus de Oudere (1545-1581), afkomstig uit het franciscanenklooster in Oudenaarde: de zus van Jan Ferdinand, Maria Audoor, schonk het schilderij in 1850 aan de kerk van Wezemaal als betaling in natura voor het eeuwig jaargetijde van haar broer

Jan IV, de laatste heer van Rotselaar uit het adellijk geslacht van Rotselaar, speelde niet alleen een belangrijke politieke rol in het hertogdom Brabant in de woelige jaren 1420, maar heeft ook voor eeuwen zijn stempel gedrukt op de dorpsgemeenschappen in Rotselaar, Werchter en Haacht. Aan elk van die dorpen kende hij 'privileges' toe (in 1407 voor Haacht; in 1419 en 1447 voor elk van de drie dorpen): dorpsreglementen die in overleg tussen de heer en elke dorpsgemeenschap tot stand kwamen en die tal van facetten van de landbouw, jacht, visvangst en de verhouding tussen heer en onderdanen regelden. In feite waren dit onze eerste geschreven dorpswetten, die in voege bleven tot aan de Franse Revolutie.

Bart Minnen

Hij ontwikkelde de Kelstone in een zolderruimte op het domein van Ter Heiden. De Kelstone is een elektrische zither waarmee men gelijktijdig baspartijen en gitaarpartijen kan spelen. Dé Vlaamse zanger-liedjesschrijver Jan Van Kelst (1963 - 2019) ontwikkelde de Kelstone in twee jaar tijd. Het instrument is vergelijkbaar met de Chapman Stick. Momenteel bestaan wereldwijd meer dan honderd Kelstones. Het ontwerp is ondertussen beschermd door een internationaal octrooi. Jan Van Kelst kreeg voor de ontwikkeling van het instrument een subsidie van €33.000 van het toenmalige IWT (Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie). De uitvinding werd officieel voorgesteld op 6 maart 2007 in "Het Depot" in Leuven tijdens een optreden van Jan Van Kelst met zijn band Kelst. Er is intussen ook een akoestische versie in hout ontwikkeld.

Katharina Meulemans, Catherine Ackermans, Lotte Alloing, Marilyn Shipman, Ann Deckers

Al vier generaties wordt er in Wezemaal Javakoffie gebrand. Het Java-verhaal begint eigenlijk al in 1925. In Wezemaal beginnen Elisa en Eduard Wuyts een handel in koloniale waren zoals peper, olie, margarine,... De klanten waren winkeliers, waardoor er in elke straat wel een winkeltje was waar haar etenswaar te koop was. In 1955 stappen door huwelijk de twee broers Claes in de zaak en de familiezaak zit nu al in de vierde generatie. Het bedrijf is een belangrijke werkgever in de streek. De 'Java' is een begrip in de gemeente.

Bert Cornelis

Katharina Meulemans

Rotselaar		Jean-Baptiste Moerinckx, Moerinckx	Burgemeester van Rotselaar, bouwde de voormalige abdij Vrouwenpark om tot 'Moerinckxkasteel' (1753-1831)	Het Moerinckxkasteel was één van de fraaiste voorbeelden in Brabant van een romantisch landschapspark 'à l'anglaise' uit de vroege 19de eeuw. Het domein zoals het onder de familie Moerinckx gestalte had gekregen, werd in 1927 de kern van het Montfortaans Seminarie, het huidige Montfortcollege.
Rotselaar	Geen	Johanna, Johanna van Rotselaar	Vrouw van het Land van Rotselaar(Rotselaar, Werchter met Wakkerzeel en Tremelo, Haacht) 1463-1487.	Was de eerste vrouw die het Land van Rotselaar bestuurde en op die manier de sterke band tussen de inwoners van het Land van Rotselaar en de familie van Rotselaar bestendigde, ook al was ze gehuwd met een Duitse graaf.
Werchter	Nieuwe verkaveling De Wal Werchter	Jos Van Dessel, Pastoor (Jos) Van Dessel	Pastoor van Werchter (1930-2004)	Laatste plaatselijke pastoor van Werchter. Speelde een belangrijke rol in Werchter op religieus en op sociaal-cultureel domein.
Wezemaal	Marktplein (graag herdopen als Jef Billionplein)	Jozef, Jef Billion	(1854-1933) Orgelbouwer te Wezemaal	Bekend orgelbouwer.
Werchter		Jozef De Nef, De Nef		Kunstchilder (Werchter 1899-Merendree 1988)
Wezemaal	Kasteelsite	Kasteelplein, Kasteelweide	Verdwenen kasteel van de heren van Wezemaal (13de-18de eeuw)	Burcht van de heren van Wezemaal, evenals de familie van Rotselaar, één van de belangrijkste adellijke geslachten in het hertogdom Brabant. Domineerde het dorp van ca. 1200 tot de afbraak in 1789.
Rotselaar	trage wegen in stukjes natuur	Kerkuil – Steenmarter – Reiger – Hert – Vos – Vleermuis - Kikker		Deze dieren worden vaak in onze gemeente gespot en worden beschermd door onze mooie natuurplekjes. Het is ook een manier om de bewoners bewust te maken van onze fauna.
Rotselaar	Kapelstraat	Kind, kadee-, ... spuit-, snotneus-		
Wezemaal	Parking op de hoek van Blauwmolenstraat en Klein-Vlasselaar.	Klein-Vlasselaarpleintje		Vertrekpunt voor wandelaars naar de Beninksberg (Wandelnetwerk Hagelandse heuvels). - Vaak 'vergeten' gehucht krijgt zo toch aandacht.

In 1796 werd de eeuwenoude abdij Vrouwenpark door de Franse bezetters opgeheven en in beslag genomen. Jean-Baptiste Moerinckx, een rijk Antwerps burger die zich als advocaat te Leuven had gevestigd, kocht in 1814 het abdiydomein, liet de meeste kloostergebouwen slopen en herschiep het geheel in een riant kasteel met bijhorend romantisch park. Van de oude abdijgebouwen behield hij alleen de boerderij, het verblijf van de priesters (de 'proosdij'), het abdissenhuis en het 13de-eeuwse voorraadgebouw. Hij nam zijn intrek in het abdissenhuis, waarvan hij het interieur liet herinrichten, en dat sindsdien als 'Moerinckxkasteel' bekend stond. Moerinckx bedekte de ruïnes van de afgebroken kerk en abdijgebouwen en herschiep het geheel in een romantisch 'Engels' park (tussen 1815 en 1820), met serpentinevijver, kronkelende paden en kunstmatige heuvels. De unieke kelderruimte uit de 13de eeuw (de 'krocht') behield hij en gaf hij een plaats als 'grot' in het park, waardoorheen aanvankelijk de serpentinevijver liep. Met ijzerzandstenen van de middeleeuwse abdijbouwen richtte hij fantasierijke bouwsels op ('follies'), zoals een 'gotische' brug en het prieel bij de Aarschotsesteenweg.

In 1927 kochten de paters Montfortanen uit Leuven het kasteel en 11ha grond. Ze bouwden op dit domein een novicienschool, die uitgroeide tot het Montfortcollege.

Bart Minnen

Johanna was de erfdochter van Jan IV, de laatste mannelijke heer van het Land Rotselaar uit het geslacht van Rotselaar. Jan IV van Rotselaar had geen zonen. In 1445 stond hij het Land van Rotselaar af aan de Duitstalige Simon III, graaf van Salm (in de Elzas), die in 1427 gehuwd was met Johanna.

Toen Jan IV in 1451 stierf, gaf graaf Simon aan Johanna volmacht om zijn heerlijkheden in Brabant te besturen. Het echtpaar hield in 1452 zijn Blijde Inkomst in het Land van Rotselaar, waarbij zij de privileges van Haacht, Werchter en Rotselaar vernieuwden. Simon overleed in 1459. Na de dood van haar zoon Jacob, graaf van Salm, in 1475, nam de oude Johanna het bestuur over het graafschap Salm en de heerlijkheid Rotselaar vanuit de burcht van Rotselaar weer in eigen handen, tot haar dood in 1487.

Haar erfdochter, Johanetta van Salm, huwde met de Duitse Johan V, Wild-en Rijngraaf te Dhaun en Kirburg (in de Eifel), en zo kwamen de titels van graaf van Salm en heer van Rotselaar in die familie terecht.

Bart Minnen

Geboren te Putte in 1930. Na zijn priesterwijding in 1958 werd hij onderpastoor te Werchter, waar hij na het vertrek van pastoor Venmans tot diens opvolger benoemd werd in september 1969. Als jonge onderpastoor was hij ook de gewaardeerde proost van de plaatselijke Chirogroep. Hij deelde actief in de sport- en spelactiviteiten, en hield eraan om de jongeren veel liederen aan te leren. Hij bezat de kunst om wanneer nodig de vereiste ernst op te brengen (bij religieuze vieringen, leidingsvergaderingen enz...) en anderzijds actief deel te nemen aan de gesprekken en de stemming erin te brengen. Hij had een open oog op de wereld rondom zich, en een werkelijk fenomenale culturele bagage. Als het over muziek, politiek, religie of geschiedenis ging, bleek hij telkens van alle markten thuis te zijn. Met veel enthousiasme gaf hij de Werchternaren de gelegenheid om in een vertrouwd gezelschap aan een heel aantal buitenlandse reizen deel te nemen, als betrouwbaar reisleider en boeiende gids. Zelf was hij actief in het koorleven, en had hij als tenor een erg hoog niveau qua zangtechniek en stemvastheid. Pastoor van Dessel was een vlotte spreker, en het lukte hem moeiteloos om de grote aandacht van elke soort publiek op te wekken en te behouden, mede door zijn rijzige gestalte en zijn krachtig voorkomen. Hij overleed plots te Werchter op 20 april 2004. Na hem benoemde het aartsbisdom , wegens gebrek aan priesters, geen eigen pastoor meer in Werchter. Pater Michel Tilleman, pastoor te Wezemaal, werd benoemd tot administrator der parochie Werchter in mei 2004.

Erik Wouters - Op voordracht van Werchterse gemeenschap

Petrus Joseph Billion (door de ouderen in Wezemaal beter gekend als Jef Billion) werd geboren te Wolfsdonk in 1854 en overleed in 1933. Jef Billion huwde te Wezemaal met Josephine Victoria Pelgrims op 7 januari 1879, kleindochter van oud burgemeester Servatius Franciscus Stroobants. Jef Billion lwerkte eerst in het atelier van L. Drijvers (Rotselaar) en samen met H. Van de Loo bouwde hij orgels in onder andere in twee kerken te Brussel. Werkt na de dood van Leonard Drijvers het orgel van de Sint-Martinuskerk verder af. Was ook schepen van Wezemaal (rond 1900 tot na WOI). Jef Billion woonde waar nu het marktplein is, het huis werd na het overlijden van zijn tweede vrouw opgekocht in de jaren '50 door de gemeente Wezemaal (door de toenmalige gemeentesecretaris Gaston Engelen). Jef werd begraven rond de kerk van Wezemaal in het graf van zijn eerste vrouw, enkele jaren geleden werden de grafstenen teruggevonden in de gracht van de oude pastorie bij de renovatiewerken.

Katharina Meulemans, Gilbert Berckmans

Schrijnwerker van beroep, en een niet onverdienstelijk kunstschilder. Maakte honderden schilderijen (figuratief, portertten, landelijke landschappen). Er hangen schilderijen van hem in Werchter, Beveren, Tongerlo, Olen, Oost-Berlijn, Geleen en Antwerpen.

André Van Rompuy

Gebouwd door de heren van Wezemaal einde 12de eeuw, en aanvankelijk hun residentie. De hoofdtak van de familie verlegde haar voorkeur al in de loop van de 14de eeuw naar haar kasteel te Westerlo en, op de tweede plaats, het kasteel van Fallais, tussen Hannuit en Hoei – twee andere heerlijkheden van de familie. Het domein Westerlo-Herselt-Olen was veel uitgestrekter dan het dorp Wezemaal, en alles wijst er op dat het slot van Westerlo, met zijn imposante donjon van rond 1400, de voornaamste verblijfplaats van de familie was. Minstens sinds het einde van de 14de eeuw werd de kerk van Westerlo de begraafplaats van de familie. Op het kasteel van Wezemaal verbleef vanaf dan de rentmeester van Wezemaal, die ter plaatse het heerlijk gezag vertegenwoordigde en er het beheer van de heerlijke landerijen op zich nam. Mogelijk aanvankelijk een tweeledige motteburcht, zoals die van de heren van Rotselaar. In de vroegmoderne tijd bestond het kasteel uit twee omgrachte delen, elk bestaande uit een complex van gebouwen rondom een binnenplein. Wegens de hoge onderhoudskosten liet de hertog van Ursel, de toenamlige baron van Wezemaal, het kasteel in 1789 afbreken. De twee heuvels op het terrein zijn puinheuvels.

Bart Minnen

Catherine Ackermans

Aangezien er in de Kapelstraat veel organisaties 'wonen' die zich ontfermen over het welzijn en welbevinden van het kind/de jongeren lijkt het me een heel fijn gebaar als de straat hiernaar vernoemd kan worden.

Jolien Minnen

Roger Patteet

Wezemaal	Bedrijventerrein Wingepark en omgeving	Kloosterbos	Uitgestrekt, verdwenen bos van de abdij Vrouwenpark (13de-18de eeuw)	Grootste bos van Rotselaar naast de bossen op Heikantberg, Middelberg, Wijngaardberg en Beninksberg. Was een belangrijke bestaansbron voor de dorpsgemeenschappen van Wezemaal en Rotselaar.
Rotselaar		Kludde of Lodder, Loekebeer, Reuzen, Vurige Zeug		Figuren uit Rotselaarse legenden en sagen
Werchter	zijweg Grotestraat	Krommendijkpad		
Wezemaal		Lancelot	Bekende ridderfiguur uit de middeleeuwse literatuur over koning Arthur	In 2004 werd in Wezemaal een uiterst zeldzaam fragment uit de 14de eeuw ontdekt van een Middelnederlandse Arthurroman, met een passage over Lancelot. Het fragment komt uit een handschrift dat zeer waarschijnlijk in het kasteel werd bewaard. Behoort nu tot de collectie middeleeuwse handschriften van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel.
Wezemaal	Tunnel station	Laura Vanden Eynde	Oorlogsslachtoffer van een V-1-bom (13-11-1944).	Het herdenken van oorlogsslachtoffers.
Rotselaar		Leonard Drijvers	Orgelbouwer te Rotselaar (+ 1873)	Vergroot en verbetert het orgel van de Sint-Martinuskerk te Wezemaal tot zijn huidige vorm.
Rotselaar	Geen	Maastricht	De heren van Rotselaar waren erfvoogd van Maastricht	Illustreert de belangrijke politieke positie van de heren van Rotselaar in het hertogdom Brabant.
Rotselaar	omgeving Plas	Mammoet		Vondst van fossiele stukken slagtaand en kiezen van mammoeten bij het uitgraven van de huidige plas in de jaren 1970.
Wezemaal		Maria Cloots	Onderwijzeres aan de Vrije meisjesschool te Wezemaal	
Rotselaar		Maria Ludmilla van Arenberg	(1870-1953)	Dochter van de 8ste hertog van Arenberg. In 1888 trouwde ze met de hertog Karl Alfred van Croÿ. Ze kreeg het Hof Ter Heiden van haar vader. Toen ze overleed, verkocht haar zoon hertog Karl Rudolf van Croÿ de site aan de brouwersfamilie Smedts, die er sinds 1870 ter plaatse bier brouwde.

Naast de bossen op Heikantberg, Middelberg, Wijngaardberg en Beninksberg, was dit het grootste bos van Rotselaar en Wezemaal. Het strekte zich uit tussen Wezemaal, Hiksbeek en de abdij Vrouwenpark. Het kwam in de vroege 13de eeuw in handen van Vrouwenpark door schenkingen van de heren van Wezemaal en Rotselaar. In tegenstelling tot de schrale hakhoutbossen op de Hagelandse heuvels, was dit het beste bos van: hier groeiden hoge eiken, die hoogwaardig hout leverden voor gebouwen, bv. voor het gebinte van de kerk van Wezemaal. De dorpelingen van Wezemaal en Rotselaar, voor wie het bos een belangrijke aanvullende bestaansbron was, mochten er beperkt gebruik van maken: voor het voederen van hun varkens (met eikels) en het sprokkelen van hout.

Bart Minnen

Trage weg, buurtweg nr. 54. Op de Poopp-kaart (1860) loopt deze wegnaar de 'Krommen Dijk'.

Catherine Ackermans

Michel Macharis

Fragment op perkament van een uiterst zeldzaam stukje Middelnederlandse literatuur dat in 2004 werd ontdekt op de pastorie van Wezemaal in het archief van de kerk. Het ging om een onbekend stuk van de Middelnederlandse vertaling van de populaire Franse ridderroman Lancelot en prose uit de 12de eeuw. Enkele andere fragmenten waren al gekend en worden vandaag in Rotterdam bewaard. Zowel de Rotterdam-perkamenten als het Wezemaal-perkament dateren uit de 14de eeuw zijn afkomstig uit één en hetzelfde manuscript! Dat manuscript (een handgeschreven boek op perkament) maakte heel waarschijnlijk deel uit van de bibliotheek van het kasteel van de heren van Wezemaal. Het ‘Wezemaal-fragment’ wordt nu bewaard in de handschriftencollectie van de Koninklijke Bibliotheek van België. De ontdekking en de tekst werden gepubliceerd in het belangrijke Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (Leiden, 2005).

Bart Minnen

Er bestaan plannen om een tunnel te leggen onder de spoorweg aan het station van Wezemaal. Deze tunnel zou genoemd kunnen worden naar Laura Vanden Eynde. - Een oorlog maakt altijd onschuldige slachtoffers. In Wezemaal viel op 13 november 1944, drie maanden na de bevrijding van België, in de Langestraat een V1-bom. De ‘V’ staat voor Vergeltungswaffen. Tussen juni 1944 en maart 1945 lanceerde Duitsland duizenden Vergeltungswaffen op Engeland, Frankrijk en het pas bevrijde België, als wraak voor de geallieerde bombardementen op Duitse steden. In de volksmond was de V-1-bom bekend als ‘vliegende bom’ die een snorrend geluid voortbracht dat plots stil viel waarna de bom naar beneden dook. De bom in Wezemaal maakte één dodelijk slachtoffer en 35 gewonden; 24 woningen werden vernield. Het betreurde slachtoffer was de bijna achtjarige Laura Vanden Eynde (foto), het dochtertje van de plaatselijke fietsenmaker. Ze kwam van school en liep de tuin in toen het Duitse moordtuig viel. Laura werd zwaar verbrand naar het ziekenhuis overgebracht. Na enkele dagen stierf ze aan haar verwondingen. Haar naam staat tevens op het oorlogsmonument van Wezemaal. In de buurt ligt reeds de trage weg, het V-1-pad.

Bert Cornelis, Karen Vandenweghe

De heren van Rotselaar bereikten in de 14de eeuw het toppunt van hun aanzien. Rond 1312 huwde Willem I van Rotselaar met de erfdochter van de voogd van Maastricht en bracht zo die erfelijke functie in zijn familie. Maastricht was een tweeherige stad, waar de prinsbisschop van Luik en de hertog van Brabant de macht deelden. Als voogd van Maastricht voor de hertog van Brabant behartigde de heer van Rotselaar de belangen van Brabant in die stad. In 1368 verkocht Jan II van Rotselaar de erfvoogdij, maar zijn nakomelingen bleven als heren van Rotselaar de titel van voogd van Maastricht voeren tot in 1452.

Katharina Meulemans

Bart Minnen

In diezelfde periode werden er met zijn steun in elk van de drie dorpen schuttersgilden opgericht: dit waren onze oudste dorpsverenigingen. De Werchterse Sint-Jorisgilde bestond al in 1422. De handbooggilde van Sint-Sebastiaan te Rotselaar ontstond in 1427; drie jaar later werden ook Sint- Sebastiaansgilden opgericht in Werchter en Haacht. De reglementen van de handbooggilden uit het Land van Rotselaar (1427 en 1430) zijn, op die van Retie na (1422), de oudst bekende uit het ganse hertogdom Brabant.

Catherine Ackermans

Diana Peetermans

Catherine Ackermans

Heikant	omgeving Rega's Hof	Maria Theresia de Wouters d'Oplinter-Goethals, Maria Theresia Goethals	(1880-1971) Echtgenote van Rotselaars burgemeester Gaëtan de Wouters d'Oplinter (1913-1921) - Gegijzeld tijdens WOII in haar kasteel Rega's Hof (juli 1944)	Beklemtone van de belangrijke positie van een vrouw naast haar man en het oorlogsleed veroorzaakt door met de Duitse bezetter collaborerende groeperingen tijdens WOII.
Rotselaar		Meester Maurice	Onderwijzer (1923-2017)	Gijzelaar en oorlogsvrijwilliger WO II - Brigade Piron, Ridder in de Orde van Leopold II en vereerd met verschillende eretekens, Erevoorzitter van de N.S.B. afdeling Rotselaar. Jaren lang onderwijzer in en nadien Ereschoolhoofd van de gemeentelijke basisschool Rotselaar-Centrum.
Rotselaar	Laan van Abdijlaan naar Montfort	Montfortanendreef		Herinnert aan het internaat dat de paters Montfortanen hier in 1928 hebben opgericht, nu het Montfortcollege
Overall		Nieuwkomers		Een straatnaam als symbolische welkom voor iedereen die voor zeer verscheidene redenen nieuwkomer is in de gemeente.
Wezemaal		Patricia De Martelaere	Auteur, filosofe (1957-2009)	Hoogleraar filosofie aan de KUL. Woonde te Wezemaal. Winnares van De Gouden Uil en de Ako en Libris literatuurprijs met haar boek 'Het onverwachte antwoord'.
Rotselaar	Middelberg	Paul Bouts		
Wezemaal		Peter Dieltiens	Schrijnwerker-beeldhouwer uit Grobbendonk, nadien (1858) Wezemaal.	Schrijnwerker-beeldhouwer uit Grobbendonk, nadien (1858) Wezemaal. Gaf gestalte aan het overdadig 19de-eeuwse interieur van de kerk van Wezemaal: maakt de nieuwe altaren van Onze-Lieve-Vrouw en Sint Job (1919-1821), een nieuwe orgelkast (1851), en het schrijnwerk voor de nieuwe, monumentale preekstoel (1859)
Wezemaal		Pierre Langerock	Leuvense architect (1859-1923), bouwer van het gemeentehuis van Wezemaal (1898)	Vermaarde Leuvense architect, ook actief in het Hageland. Bouwde in Wezemaal het oude gemeentehuis (1898). Men kan als het ware een Pierre Langerock-route uitbouwen tussen Leuven en Aarschot
Werchter		Prosper Van Langendonck	Schrijver (1862-1920)	Had als schrijver een belangrijk aandeel aan de herleving van de Vlaamse letterkunde op het einde van de 19de eeuw. Mede-oprichter van het avant-gardetijdschrift 'Van Nu en Straks'.
Werchter	Ossebeemden Grotestraat	(te kiezen; herinnert aan Duitse radarinstallatie 'Meisse' aan de Veldonkhoeve, Tremelo)		!! Duitse radarinstallatie die jachtvliegtuigen moest leiden naar geallieerde bommenwerpers !! Er rest nog een betonnen sokkel op Werchters grondgebied
Rotselaar, Heikant		René Sas	(Rotselaar 1908-Herent 1995)	Oprichter en leider van de Scoutsgroep SPER in Rotselaar (en later ook van de Scoutsgroep van de Heikant volgens welingelichte bronnen), koorleider van verschillende zangkoren in Rotselaar, regisseur van verschillende toneelgezelschappen in Rotselaar

Maria Theresia Goethals werd op 25 februari 1880 in Gent geboren en overleed in Godinne (gemeente Yvoir) op 25 november 1971. Ze trouwde op 14 september 1903 met ridder Gaëtan de Wouters d'Oplinter, burgemeester van Rotselaar tussen 1913 en 1921. Maria Theresia kwam na haar huwelijk op het kasteel Rega's Hof in Rotselaar wonen. Samen hadden zij dertien kinderen en liefst vijftig kleinkinderen. Beide zijn begraven in een ereperk op de begraafplaats Rotselaar-Heikant. Tijdens de Eerste Wereldoorlog stond zij aan de zijde van haar man die burgemeester was. Hij en zijn vrouw waren getuige van de dramatische gebeurtenissen in de gemeente, met het oppakken of vermoorden van dorpsgenoten en de Slag aan de Molen in september 1914. De burgemeester werd door de Duitse bezetter opgevorderd om de lijken van de gevallen Belgische soldaten te begraven, en door het dorp geleid op zoek naar oorlogsbuit. Hij weigerde de bezetter lijsten te geven met namen van werkweigeraars. Hun getuigenissen zijn in hun dagboeken vastgelegd. Het oorlogsleed trof Maria Theresia opnieuw tijdens de Tweede Wereldoorlog. Op zondag 14 mei 1944 werd haar verblijf het kasteel Rega's Hof (zij was sinds januari 1944 weduwe) opgeëist door de Vlaamse Wacht, een militaire collaboratiegroep. Weduwe de Wouters werd in juli 1944 drie dagen in haar kasteel gegijzeld op zolder. Haar kinderen moesten het kasteel verlaten. Toen de collaborateurs tegen haar geen afdoende bewijzen vonden van haar verzetsactiviteiten (twee van haar zonen werden gezocht door de Gestapo en waren actief in het verzet), werd ze vrijgelaten. Het interieur van het kasteel werd na het vertrek van de Vlaamse Wacht grondig geplunderd en verwoest. Over al deze gebeurtenissen hield zij een dagboek bij.

Maurice De Roey geboren en getogen in Rotselaar heeft jarenlang tegenover de toren Ter Heiden gewoond. Hij had een passie voor de toren en maakte er vele schilderijen van. Hij was Ereschoolhoofd van de gemeentelijke Basisschool Rotselaar-Centrum, Erevoorzitter van de N.S.B. afdeling Rotselaar, gewezen voorzitter van de C.O.V. Seniorenkring Haacht, gewezen lid van het zangkoor Sint-Cecilia Rotselaar, gijzelaar en oorlogsvrijwilliger WO II - Brigade Piron, Ridder in de Orde van Leopold II en vereerd met verschillende eretekens

Wij komen zelf maar uit Leuven/Wilsele, maar er zullen ook wel nieuwe inwoners gekozen hebben voor deze gemeente, vanuit veel verdere oorden. Misschien als vluchteling, als toevallige nieuwkomer, of als pasgeborene...

Had als schrijver een belangrijk aandeel aan de herleving van de Vlaamse letterkunde op het einde van de 19de eeuw, door zijn poëzie, zijn kritische opstellen en de directe invloed op jongere schrijvers als Vermeylen, Hegenscheidt en anderen, met wie hij in 1893 het avant-gardetijdschrift Van Nu en Straks oprichtte (1893-1894; 1896-1901). Erfelijk belast, sinds de jaren negentig lijdend aan schizofrenie, die zich uitte in depressies en zwerfdrang, stierf hij krankzinnig. Hij schreef deze weemoedige verzen over Werchter:
O vlakke Demerboorden
O weide in warme droom verbreed
waar al mijn dromen gloorden
van liefde en levenszaligheid

Oudstrijder 1940 -1945, Kruis van de Politieke Gevangenen 1940 – 1945, Burgerlijke medaille 1e Klasse, Herinneringsmedaille van de oorlog 1940 – 1945 (twee gekruiste sabels), Gewezen Reservekapitein-commandant van de artillerie. Oprichter en leider van de Scoutsgroep SPER in Rotselaar (en later ook van de Scoutsgroep van de Heikant volgens welingelichte bronnen), Koorleider van verschillende zangkoren in Rotselaar, die hij dan zelf begeleidde op viool; Regisseur van verschillende toneelgezelschappen in Rotselaar

Catherine Ackermans

Jacky Cools

Aster Stein

Vic Van Nuffel (+), Patrick Van Nerum, Eline De Boeck, Jacky Cools, Lieve De Bondt; Cultuurraad

Christine Staes (+)

Katharina Meulemans

Katharina Meulemans

Bart Minnen

Erik Wouters

Rotselaar		Sara Van Passel	(xxx - 2018)	Sara woonde in Rotselaar. Ze werd in 2018 op 38-jarige leeftijd doodgeschoten in Diest, in haar hoedanigheid als ACV-bediende, door een ontevreden klant. Als een soort vrouwelijke tegenhanger van het Marc Muntenplein, het plein genoemd naar de rijkswachter die in 2001 werd doodgeschoten.
Werchter	centrum	Schiptrekkers	Schiptrekkersgilde van Werchter	De schiptrekkers van Werchter vormden sinds de middeleeuwen een belangrijke schakel in het goedertransport in dit deel van het Scheldebekken, tussen Mechelen, Aarschot en Leuven. Dank zij de scheepvaart was Werchter gedurende eeuwen één van de welvarendste dorpen uit de wijde regio.
Rotselaar, Wezemaal		Schollen (zie ook Steengroeve, Ijzerzandsteen)		Schollen zijn lossen stukken ijzerzandsteen. Dorpelingen maakten er huizen, schuurtjes en afscheidingsmuren van.
Rotselaar	Omgeving Molen, Wijngaard	Servaas Coppens, Pater Coppens	Norbertijn uit de Parkabdij (Heverlee) (1874-1945), redder van tientallen gewonden na de Slag aan de Molen (12 september 1914)	Bezocht twee dagen na de Slag aan de Molen (12 september 1914) het slagveld. Diende vele gewonden ter plekke de eerste hulp toe en liet tachtig gewonden op 14 en 15 september overbrengen naar het noodhospitaal van Sint-Thomas te Leuven. Vele gewonden hebben aan hem hun leven te danken.
Werchter		Sint-Sebastiaansgilde	Oudste vereniging van Werchter	Deze gilde is de oudste vereniging van Werchter. Opggericht op 30 mei 1430 en sindsdien ononderbroken actief. Een gilde die leeft onder en met de Werchterse gemeenschap.
Rotselaar		Siska, Siska van Rotselaar		De avonturen van dit boerenmeisje, dat met haar melkkruikje naar Leuven trok, wordt in talloze liedjes bezongen. Het verhaal speelt zich af in de 19de eeuw.

Katharina Meulemans

Via de Dijle en de Demer met haar zijrivier de Gete reikte de scheepvaart in dit deel van het Scheldebekken tot diep in het zuidoosten van het hertogdom Brabant. De rivieren waren toen de grote slagaders voor het vrachtvervoer. Werchter, strategisch gelegen aan de samenvloeiing van Demer en Dijle, beheerste het vrachtvervoer in dit deel van het Scheldebekken, tussen Mechelen, Aarschot en Leuven.

Heel wat inwoners van Werchter, maar ook van Rotselaar en Haacht vonden een bron van inkomsten in het schiptrekkersambacht. De leden trokken rivierschuiten van aan de Hansbrug te Haacht (daar namen zij de pleiten over van de schiptrekkers van Rijmenam) tot aan het kasteel van Rivieren in het Land van Aarschot (grens Betekom-Gelrode), waar zij afgelost werden door de schiptrekkers van Aarschot. Langs de Dijle trokken ze de schuiten tot aan de Vismarkt te Leuven, het punt vanaf waar de Dijle bevaarbaar was.

Deze activiteit verklaart het hoge bevolkingscijfer en de welvaart van Werchter in vergelijking met vele andere dorpen in de regio.

Vooraf massagoederen als graan, wijn, bier, steen, hout, turf, vis, en zelfs Luikse steenkool passeerden Werchter en Rotselaar per schip. De scheepvaart bracht in de 19de eeuw nog steeds een belangrijk deel van de Werchterse inkomsten op tafel.

Schepen met een tonnemaat van 120 ton waren toen geen zeldzaamheid. Een zware slag was de aanleg van de spoorlijnen Leuven-Aarschot-Diest-Hasselt en Hasselt-Antwerpen in 1865. Toch bleef het Werchterse schiptrekkersambacht nog enkele decennia in leven. Vlak voor de Eerste Wereldoorlog nam de scheepvaart zelfs weer toe en telde de gilde meer dan 200 leden. In 1926 meerde de laatste pleit te Werchter aan, en in 1945 overleed er de laatste schiptrekker van het dorp.

Bart Minnen

Katharina Meulemans

De Slag aan de Molen (officieel: Slag van Molen, genoemd naar het gehucht Molen) was een dramatisch hoogtepunt tijdens de Tweede Uitval van het Belgisch leger vanuit de fortengordel rond Antwerpen (9-13 sept. 1914). Doel was de Duitse eenheden gelegerd rond Antwerpen te beletten de Duitse legers te vervoegen tijdens de Slag aan de Marne (6-12 sept.).

Er vormde zich een front van 40 kilometer lang, van Wolvertem tot Wilsede. De strijd bereikte een hoogtepunt hier in Rotselaar op 12 september, toen de 5de Gemengde Brigade, met als stoottroepen het Vijfde Linierement, ondersteund door Grenadiers, de aanval inzette op de Duitse stellingen te Wijgmaal. Al snel gingen de Duitsers in de tegenaanval. Het Vijfde Linierement drong door tot aan de jezuïetenhoeve te Wijgmaal, maar leed zware verliezen en moest zich onder intense beschietingen terugtrekken. Tal van soldaten die in paniek de Dijle tussen de Molen en Werchter wilden overzwemmen, verdronken. Tijdens de aftocht en tot diep in de nacht bleef de Duitse artillerie Werchter beschieten; de kerk en vele huizen werden verwoest.

Op het slagveld telde men 324 Belgische gesneuvelden: één derde van de soldaten en ongeveer de helft van haar officieren die de 5de Gemengde Brigade tijdens de hele Tweede Uitval verloor over het hele front.

Bart Minnen

Twee dagen na de slag bezocht pater Coppens met twee gezellen het verlaten dorp. In de leegstaande huizen trof hij tachtig gewonden aan. Die waren daar door de Duitsers vanaf 12 september neergelegd, omdat het de bevolking was verboden de slagvelden te betreden alvorens zij zelf hun gesneuvelden en gewonden hadden weggehaald. Terwijl pater Coppens in het dorp de gewonden zo goed en zo kwaad mogelijk de eerste zorgen toediende, gingen zijn twee gezellen in Leuven karren en extra mankracht halen om de gewonden voor verzorging naar Leuven over te brengen. Helaas volstond dit niet om in één keer alle gewonden weg te halen; tweeëndertig ongelukkigen moesten nog een extra nacht in de openstaande huizen te midden van loslopende dieren doorbrengen. De volgende dag, 15 september, kwamen vijftientig Leuvenaars naar Rotselaar om ook hen te halen, en om de doden op het slagveld te begraven.

De gewonden werden overgebracht naar het noodhospitaal Sint-Thomas te Leuven, dat was ingericht in het Hoger Instituut van Wijsbegeerte, in de Tiensestraat. Vele soldaten gewond in Rotselaar dankten hun leven aan deze pater Coppens. In het stadsarchief van Leuven wordt een foto bewaard van een aantal gewonden uit Rotselaar in het hospitaal met in hun midden pater Coppens.

Tijdens de oorlog werd pater Coppens in hechtenis genomen als politiek gevangene, waarvoor hij in 1930 de Medaille van Politiek Gevangene 1914-1918 ontving. Bovendien werd pater Coppens door de Belgische staat verheven tot Ridder in de Kroonorde.

André Van Rompuy

In de jaren '70 werd ook 'Siska', de jongerenafdeling van het Beatrijsgezelschap, opgericht. De Rotselaarse Reuzengilde wil tijdens haar volksfeest van 17 en 18 september 2022 dit verhaal terug kenbaar maken aan de Rotselaarse gemeenschap.

Erik Wouters- Op voordracht van de Rotselaarse Reuzengilde

Heikant	Tussen Heirbaan en Middelberg; noordflank Middelberg	Steengroeve, Groeve	Steengroeve van 'Rotselaarse steen' tegen de Middelberg	Eén van de belangrijkste Hagelandse ijzerzandsteengroeven, eigendom van de heren van Rotselaar en hun opvolgers vanaf de 16de eeuw, de hertogen van Aarschot uit de geslachten van Croÿ en van Arenberg. De 'Rotselaarse steen' stond bekend om haar hoge kwaliteit en leverde tot diep in de 19de eeuw steen voor zowel gebouwen in Rotselaar als grote gebouwen en infrastructuurwerken in de regio.
Wezemaal		Tempelier	Arnold III van Wezemaal, heer van Wezemaal (1264-1270), daarna tempelier in Frankrijk (+ 1291)	Arnold III van Wezemaal, de heer van Wezemaal die het meest tot de verbeelding spreekt. Leidde in 1265-1266 een opstand tegen hertogin-weduwe Aleidis van Brabant. Na zijn nederlaag verliet hij Brabant en trad toe tot de ridderorde van de tempeliers. Als tempelier oefende hij grote invloed uit aan het hof van de Franse koning Filips IV de Schone.
Rotselaar		Theodoor Smedts	Stichter brouwerij 'De Toren', burgemeester van Rotselaar	Stichter van de brouwerij "De Toren" in 1870 op de gelijknamige site van de toren Ter Heiden, dat toen eigendom was van de hertog van Arenberg. Burgemeester van Rotselaar van 1875 tot 1911.
Wezemaal		Viktor Verlinden, Torre	Volksfiguur, introduceerde de perziken- en pruimenteelt in Wezemaal (1890- ?)	Begon met de perziken- en pruimenteelt te Wezemaal en werd één van de grote gangmakers van de de teelt van steenfruit in het Hageland.
Werchter	geplande wijk tussen gemeentelijk basisschool en de Walstraat	Walwijk, Walpark		
Rotselaar, Wezemaal	Heikantberg, Middelberg	Wolven	Verwijst naar de aanwezigheid van wolven in de Hagelandse bossen tot in de 18 ^{de} eeuw.	De Hagelandse heuvels in Rotselaar en Wezemaal waren tot diep in de 20ste eeuw dicht beboste gebieden. Tot in de 18de eeuw voelden ook wolven zich hier thuis. Het verdwijnen van de wolf is een ijkpunt in de ingrijpende landschappelijke veranderingen die onze gemeente in de 19de en 20ste eeuw heeft ondergaan.
Werchter	Nieuwe verkaveling De Wal Werchter	Zuster Arnoldine	(1913-2001), onderwijzeres te Werchter	Speelde een belangrijke rol in het sociale weefsel van Werchter.
Wezemaal		Delphine Dockx	(1923-1959), onderwijzeres Wezemaal	

Eén van de vele ijzerzandsteengroeven in de noordelijke Hagelandse heuvels. De groeve van Rotselaar was eigendom van de heren van Rotselaar en hun opvolger vanaf de 16de eeuw, de hertogen van Aarschot uit de geslachten van Croÿ en van Arenberg. De ‘Rotselaarse steen’ stond bekend om haar hoge kwaliteit: zo werd steen van Rotselaar in de 15de eeuw gebruikt voor de bouw van de grote Sint-Sulpitiuskerk te Diest en als fundering van het nieuwe stadhuis van Leuven. Ook in de 17de en 18de eeuw leverde de groeve niet alleen steen voor de eigen gebouwen van de hertogen van Arenberg (zoals voor de nieuwe watermolen aan de Dijle, 1660-1665), maar ook en vooral voor grootschalige bouwcampagnes in Leuven en omgeving. Zo kapten Waalse arbeiders grote hoeveelheden Rotselaarse steen voor de bouw van de barokke Sint-Michielskerk te Leuven (1650-1656), en voor de kaaimuren en watermolens in die stad (1658-1660).

De Walenstraat verwijst naar de huisvesting van deze arbeiders op die plaats: aan de westgrens van Rotselaar, ver van de andere Rotselaarse woonkernen.

De grootste ontginningscampagne van Rotselaarse steen vond plaats in de 18de eeuw, voor de aanleg van het kanaal Leuven-Mechelen (1750-1752), één van de grootste infrastructuurwerken in de Oostenrijkse Nederlanden ooit, en de grote herstellingscampagne in 1760-1763. Hertog Leopold Filips van Arenberg (1690-1754) stelde zijn steengroeven in Rotselaar ter beschikking voor de grote hoeveelheden ijzerzandsteen die nodig waren. Opnieuw trok de hertog hiervoor grote aantallen groeve-arbeiders en steenhouwers aan uit Wallonië. Na 1814 kwamen de hertogen van Arenberg opnieuw in bezit van de groeve.

Nog in de 19de eeuw lieten de hertogen van Arenberg steen uit hun groeve te Rotselaar kappen voor werken aan hun kasteel te Heverlee, de nieuwe kerk van Rotselaar (1844-1846), herstellingen aan de donjon Ter Heiden (1870-1877), en de restauratie van de O.-L.-Vrouwkerk te Aarschot (1888).

Bart Minnen

In 1264 volgde Arnold III van Wezemaal zijn vader op als heer van Wezemaal. Zeer ambitieus als hij was, wilde hij aan het hertogelijk hof een vooraanstaande rol spelen. Na de dood van hertog Hendrik III in 1261, die alleen minderjarige kinderen naliet, nam hertogin Aleidis zelf de teugels in handen. Zij moest zich evenwel weren tegen de aanspraken op de voogdij van haar kinderen van buitenlandse vorsten en binnenlandse edelen. In 1265 of 1266 waagde ook Arnold III zijn kans, maar hij werd in 1266 verslagen door Wouter VII Berthout van Mechelen, nabij Tildonk (gevecht aan de Lips).

Vernederd en geplaagd door zware financiële problemen, besloot hij in 1269 of 1270 toe te treden tot de ridderorde van de tempeliers. In 1270 vertoefde Arnold van Wezemaal in Palestina. Na 1274 verbleef hij in Frankrijk, waar hij diplomatieke functies aan het koninklijk hof vervulde en het zelfs tot hofmeester bracht. Hij overleed er in 1291.

Was ook aanwezig bij de stichting van de Harmonie Sint-Cecilia van Rotselaar. Toen de fanfare Ware Vrienden zich afscheurde, bleef die het bier bij Brouwerij De Toren drinken, terwijl fanfare Sint-Cecilia het bier van de browuetrij Mena ging drinken.

Catherine Ackermans

Bijgenaamd ‘den Torre’. Trok op zijn 20ste door Indië, kwam in Amerika terecht waar hij als cowboy ging werken. Werkte in WO I aan het front als Canadees soldaat. Kwam na WO I in Wezemaal terecht en plantte in 1921 op de flank van de Wijngaardberg 250 perzik- en 250 pruimenbomen. Hij ontving verschillende prijzen voor zijn perziken. De Wijngaardberg bleek een ideale voedingsbodem voor steenfruitcultuur. Tot in 1981 werden perziken vermarkt in Wezemaal, dan verhuisde de verkoop naar Nieuwrode verhuisd. Leefde nog in 1982.

Katharina Meulemans, Alphonse Van den Broucke

Walstraat is genoemd naar aarden omwalling die de Fransen rondom hun bruggenhoofd Werchterhadden aangelegd tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748).

Victor Van Espen

Tot diep in de 18de eeuw waren er wolven aanwezig in het bosrijke Noord-Hageland. Vooral in periodes van langdurige oorlogsvoering en barre winters (Tachtigjarige Oorlog, 1568-1648; de oorlogen van Lodewijk XIV, 1672-1714) nam de wolvenpopulatie toe. Rondtrekkende wolvenjagers toonden in de 17de en 18de eeuw bijna jaarlijks aan de poort van de abdij Vrouwenpark gedode wolven of wolfshuiden, in ruil voor een penning. Door efficiëntere en intensievere bosbouw werd de wolf in de loop van de 18de eeuw geleidelijk teruggedrongen.

Bart Minnen

Als Agnes Gielen geboren te Linde-Peer op 27 december 1913. Werkzaam in Werchter vanaf 1958. Ze overleed te Leuven op 23 maart 2001.

Zuster in de congregatie van de Zusters Van Maria, gesticht in 1843, klooster te Leuven, in de Beriotstraat. De Zusters van Maria deden hun intrede te Werchter op 30 december 1875. Zij waren toen met drie en verbleven oorspronkelijk op de Plein (waarschijnlijk in de woning waar als laatsten de gebroeders De Becker woonden). Het klooster, dat toen begonnen werd in Werchter, was de elfde stichting van de Zusters van Maria. Vanaf 1884 betrokken de Zusters van Maria de woning van de pas voltooide Walgebouwen. In 1895 verhuisden de zusters naar de woning “Bellemi” (gebouwd in 1751) aan de Hogeweg, eerst nr. 5 en dan nr. 7 (thans Sint-Jansstraat 85). Zuster Arnoldine zorgde met veel toewijding voor haar oudere collega-zusters Régine, Egidia en Norbertine, terwijl naar medezuster Juliana zelf nog in het onderwijs actief was. Ze was voornamelijk actief in de derde kleuterklas. Alle oud-leerlingen dragen een uitstekende herinnering mee aan haar. Ze was ook jarenlang verantwoordelijk voor de plaatselijke bibliotheek in de Walgebouwen. Zuster Arnoldine had een bijzonder goed contact met de plaatselijke jeugd. Ze was erg graag gezien in alle lagen van de bevolking, van jong naar oud. Ze was zelfs een aantal jaren een uitstekende Chiroleidster, en ging ook mee op zomerbivak. Haar goed contact en sociaal aanvoelen had ze voor een groot deel ook uit het feit dat ze in haar tienerjaren nog aan de toog bediend had in het café van haar familie in Limburg. Ze nam ook heel graag deel aan de parochiale buitenland-reizen die Pastoor Van Dessel organiseerde. Was actief medewerkster bij speciale acties, zoals bijvoorbeeld de pannekoekenbak ten voordele van de familie Bohets in 1974. Ze was jarenlang conciërge in de Walgebouwen, waar feesten en fuiven werden georganiseerd door de plaatselijke bevolking. Naar ze vertelde waren er dagen dat ze er tot vijf keer per dag over-en-weer diende te fietsen voor alles en nog wat. Wat vooral opviel was haar sociaal aanvoelen, haar diepe godsvrucht, haar sterk plichtsbewustzijn en haar grote openheid ten overstaan van iedereen. Haar grootste verdienste is zonder twijfel de belangrijke rol die ze speelde in het sociale weefsel van het dorp.

Erik Wouters - Op voordracht van Werchterse gemeenschap

*1898 te Wezemaal +1983 te Leuven

Hilde Van Laer

Werchter

Joannes-Franciscus Vermeylen

Heikant

Jozef Nuttin

Delphine Dockx woonde op de Aarschotsesteenweg, ter hoogte van de huidige assistentiewoningen, te Wezemaal.

Van 1923 tot 1959 was Delphine Dockx onderwijzeres in de gemeentelijke jongensschool, een absolute uitzondering in die tijd: een vrouwelijke leerkracht in een jongensschool.

In 1923 waren er drie klassen met 146 leerlingen. Delphine Dockx had als lerares maar liefst 41 leerlingen in de tweede klas. Bij het begin van WOII werden de schoollokalen opgeëist voor het Belgisch leger en later door de Duitse bezetter. De lessen werden halftijds gegeven, maar de school bleef open en de leerkrachten op post.

De leerlingen kregen in de magere oorlogsjaren soldatenkoeken en bolletjes levertraan. In de winter van 1942-43 bleef de school, bij gebrek aan steenkool, tijdelijk gesloten en ook het volgend oorlogsjaar verliep tumultueus.

De leerlingen kregen in de magere oorlogsjaren soldatenkoeken en bolletjes levertraan. In de winter van 1942-43 bleef de school, bij gebrek aan steenkool, tijdelijk gesloten en ook het volgend oorlogsjaar verliep tumultueus.

Het schooljaar 1945-46 begint in rust. Er zijn 4 klassen met 115 leerlingen, in de tweede klas bij Juffrouw Dockx waren er 38 leerlingen. In september 1959 gaat jufvrouw Dockx op pensioen na een lange, gezonde en ononderbroken loopbaan.

Dank zij haar pensionering was er meer tijd voor haar vrijwillige engagement bij de Boerinnenbond/KVLV Wezemaal. Delphine Dockx was voorzitter van Boerinnenbond Wezemaal van 1932 tot 1972.

Bij haar afscheid als voorzitter werd ze sterk gewaardeerd om haar sterke leiding, haar juiste beoordeling, haar initiatieven en haar inzet om van de KVLV (vormingswerk van landelijke vrouwen) een bloeiende gemeenschap te maken. Delphine Dockx zorgde met haar inzet voor verbondenheid, voor vorming, voor ontspanning, voor samenzijn, voor een warm sociaal weefsel in Wezemaal. Tijdens haar voorzitterschap legde ze ook de basis voor de werking van het Wit Gele Kruis.

De beeldhouwer Joannes-Franciscus Vermeylen werd geboren in Werchter en is groot geworden in Leuven.

Joannes-Franciscus Vermeylen, beter bekend onder de naam Jean-François' en 'François' Vermeylen, leert zijn vak als beeldhouwer van Karel-Hendrik (Charles) Geerts, die was opgeleid aan de Antwerpse Academie.

Vanaf 1833 doceerde Geerts aan de Academie van Leuven. In de stad Leuven had hij een groot atelier, dat sculptuur leverde voor kerken in binnen- en buitenland.

Beeldhouwer Geerts was een zeer productief kunstenaar en vooral bekend om zijn kerkmeubilair (altaren, preekstoelen en koorbanken).

Na zijn overlijden werd Karel-Hendrik (Charles) Geerts als professor aan de Leuvense Academie opgevolgd door zijn oud-student Jean-François Vermeylen.

De ouders waren Petrus Vermeylen, en was kleermaker van beroep in Werchter (1822-1832) en in Leuven (1838), dan een tijdje herbergier, en in 1858 opnieuw kleermaker in Rotselaar. I

In het gezin werden vier kinderen geboren: Joanna (Tildonk, 1816), Joanna-Catharina (Tildonk, 1819), Henriette (Werchter, 1821) en beeldhouwer Joannes-Franciscus (Werchter, 24 maart 1824).

Jean-François Vermeylen had zijn beeldhouwersatelier4 in de Minderbroedersstraat in Leuven.

Katharina Meulemans

Joseph Remi Nuttin (gestorven in 1988): prof. psychologie, grondlegger wetenschappelijke beoefening aan de KUL en zoon van de beruchte scheurkalenderoprichter, Rene August Nuttin.

Zijn neef Jozef Nuttin (gestorven in 2014) was eveneens prof. psychologie en ontdekte het naamlettereffect dat nog steeds wordt gebruikt. Gemakshalve werd hij 'Jef' genoemd.

Deze laatste, 'de Jef', woonde in de Wandeldreef 17 en bouwde daar een heuse klokkentoren met 2 klokken waar de naam Josephus op staat.

Bron: Welluidend Erfgoed – Het klokkentrionium van het land aan Demer en Dijle.

Rotselaar-Heikant, kapel van O.-L.-Vrouw ter Heide. De neogotische kapel zou omstreeks 1840 gebouwd zijn op de funderingen van een oudere kapel uit 1651 maar daarover bestaat gerede twijfel.

De kapel bezat toen al wel een dakruiter met klokje. In de dakruiter hangt nu een goed zichtbaar maar totaal onbereikbaar klokje.

Rotselaar-Heikant, villa De Ranke. De witte villa De Ranke in de Wandeldreef 17 in de Heikant herbergt twee klokjes die verwijzen naar de familie Nuttin.

Jozef Nuttin (1933-2014) was priester-kanunnik maar ook professor en stichter van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen aan de KULeuven en van

haar Laboratorium voor Experimentele Sociale Psychologie. Hij is vooral bekend door het "naam-letter" effect dat aangeeft dat mensen een speciale voorliefde hebben voor letters die in hun eigenaam voorkomen. De twee klokjes hangen in een witte toren van de villa. Van in de tuin gekeken hangt de grootste klok rechts.

Katharina Meulemans